

ԳՐԱՎԵՐԿԱՆ ԾԵՍ ԱՌԲԵՒՆ
Վեճառք, 27 օգոստոս 1899:

Անդիշ - Տրամավայր: Ձեմքը էլ յս վերջնի սպառնական ապրարքութիւններ կ'ընէ Տրանսվայի, եւ ապագան շատ սեւ կը ցուցընէ: Վերջնի իր պայտան մէջ ըրած ճառասացութիւնն Տրանսվայի ուղղուած Memorandum մըն է, բայով թէ այլ Անգլիոյ համբերութիւնն պիտի հատնի եւ ի վերջո զինոց պիտի զիմէ: Լուր կը պարսի թէ անդիշական բովանդակ զարթական բանակները պիտի մասնակցին այս պատրաստմին: Սակայն կրիգէք իր բրաւանց եւ արքի խոնին վրայ վաստենլով քայլ աւելի յառաջ չ'ատուր մը մը տեղի տուած խորոց մէջ եւ վերջնու հրատարակեց թէ այլ աւելի կարելի չէ զիշանի: Այս պարագայից մէջ պատերազմն անհուսափելի կը համարուի: — Պորտուգալի Դէլագուա - քէի կրուսակալը՝ ազգաց իրաւանց հակառակ Տրանսվայի զնած ուազմամթերքին փոխազդութիւնը թոյլ չէ տուած եւ առ ժամն վրան ձեռք դրած է:

Առարիխ: Ծուրքական պատրիարքական ընտրութեանց պատմանական լուր կը պարսի թէ Խորդղարանը պիտի բացուի Սեպտեմբերի կիսուն: Գերմանացիք միաբանած են դարձեալ Obstruction ընելու: Ազգային կոինենին եւ իրարակերութիւնը կը շարունակուին: § 14ի գորութեամբն պետական ծառույից (սարդիկանաց, թղթաքրեաց, եւն. եւն.) գարծեն Սեպտ. ի 1էն սկսեալ պիտի բարձրացուի, սակայն ինչպէս կ'ըստի առժամնակեայ կերպու, վասն զի § 14ի գորութեամբ կարելի չէ եղել պետական ծառույից միաբանացիք պարտաւորութիւն մը դնել: (սակայն նոյն արկեն օգտին համար կարելի է առանց պատզամնուրաց հաւանութեան նոյն օրհնեալ § 14 գորութեամբ ժողովրդեան վրայ մշտական եւ ժանուարի սկսութեամբ կ'ըստի վրայ մշտական պարտաւորութիւն մը դնել: (սակայն նոյն արկեն օգտին համար կարելի է առանց պատզամնուրաց հաւանութեան նոյն օրհնեալ § 14 գորութեամբ ժողովրդեան վրայ մշտական եւ ժանուարի սկսութեամբ կ'ըստի վրայ մշտական պարտաւորութիւն մը դնել:)

Գաղղրի: Վերջապէս սկսաւ Դրէյ- Փուսի դատին վերստին ընտրութիւնն ամսոյս 7ին, եւ յուսանք թէ այս անզամ այս ժամնագուցիչ խնդիրը վերջնականապէս կը լուծուի: Դատաստանը Ունի մէջ կը

կատարուի. Նախագան է Ժոնյ զնդապետը: Վկայից բազմութեան պատմառաւ, (300 է աւելի) դատաստանը պիտի տեսէ մինչև Սեպտ. 9ը: Դրէյ-Փուսին ամսացին Լարորիի դէմ նիւթուած դատամնութեան շլրդին վերջնոր ստացած անշառան վիրաց պատմառաւ կատաստանը յետագել, (Վասն զի ըստ օրինաց պատերազմական ասեանը 48 ժամ դադարելին ետեւ պարտական է ամենայն ինչ դարձեալ զինէն մկրիլ): Սակայն յաջործեցան, մասնաւանդ որ հակադրէ, ֆուտսան թիրթերն այս դատամնութիւնը Դրէյ-Փուսիանց կողմանէ սարբուած կը համարին, նկատելով չնչին վերքերն եւ գրամանը ցայդ ձերթական բանակները: Ցայդմ լսուած վկայից մեծագոյն մասն նշողէմ Դրէյ-Փուսի վկայեցին, որու բոլոր պատերազմական նախարարք, մեծ զօրավարք եւն. եւն. նմանապէս զի ճանաշորութեան մէջ մասնագիտաց գրիթէ կէվը՝ յորս եւ համբաւաւոր թիրթիւնն արտրուրոն Դրէյ-Փուսէ գրուած կը համարին կեղծ գրով: — Կառավարութիւնն վախնալով որ այս դատաստանին միջոցին հականրէականը ծանր հոռովութիւնը մը չնամենն սկսաւ անհիմ պատրաստման կերպութեամբ ենթական պատրաստման կերպութեամբ ենթական ծառույից (սարդիկանաց, թղթաքրեաց, եւն. եւն.) գարծեն Սեպտ. ի 1էն սկսեալ պիտի բարձրացուի, սակայն ինչպէս կ'ըստի առժամնակեայ կերպու, վասն զի § 14ի գորութեամբ կարելի չէ եղել պետական ծառույից միաբանացիք պարտաւորութիւն մը դնել: (սակայն նոյն արկեն օգտին համար կարելի է առանց պատզամնուրաց հաւանութեան նոյն օրհնեալ § 14 գորութեամբ ժողովրդեան վրայ մշտական եւ ժանուարի սկսութեամբ կ'ըստի վրայ մշտական պարտաւորութիւն առաջին նշանը պատի ըլլաւ, կը վախնացանդենին դործելու, եւ շատացած է անհազանդենին իրնց տանը մէջ պաշտելով, յուսալով զանոնք աննատուր ըլլալու ստիպել: Քանի մը պատզամնուրաց

միջամտութիւնքն ապարդին եղան: — Դէկանէ ամսոյս սկզբները Պատերքուրգ գնաց ինչպէս կ'ըստի՝ Ռուսիո կառավարութեան որով Դրէյֆուսի դատին ժամանակ պատահի նար եղած տիանութեանց առջեւն առնելու համար:

Դերմանիս քաղաքական տագնապի մէջ է: Խորդարանը՝ պահպանողականաց ծեռ քերած ճայնից միծ առավելութեամբ մերժեց Կառավարութեան Ռենուլիսպի ջրանցքին առաջարկը, թէ եւ Գերմանիո կայսրն անօսմբ միջամտած էր եւ յայտարարած էր Դորտմունդի ջրանցքին բացման առթիւ: Թէ անհրաժեշտ հարկ մըն է եւ այս ջրանցքը, եւ կերպով մը կարծես յանձնարարել ուզած է զայն Խորդարանի: Կայսրն այս մերժումն իբր անձնական վշտոցում առած է, եւ զայրացած շատ: Խօսք կայ թէ կայսրն Թրուսիո պահպանողականաց եւ Թագին միջեւ ցայսօր գտնուած պատմական աղերսը վերաբննել տալ ուզէ: Առաջարկին մերժումն առթած է պատգամատորաց երկրագործութեան կողմանկցութիւնը, վասն զի եթէ այս առաջարկն ընդունուէր՝ արուստու շափազնց ծաղկելով երկրագործութեան պարապու այլ եւս դժուարա պիտի զտնուէր: Այս դրութեան մէջ կ'ամ կառավարութիւնը պիտի հրաժարի կ'ամ Խորդարանը պիտի լուծուի: աւելի վերջնոյն վրայ կը խօսուի: Թէ եւ նախարարց ունաց հրաժարական ալ ահրաժեշտ կը նկատուի:

Դաւիմարկու գործադրաց մեծ շարժում մը կը տիրէ իբր 3—4 շաբթէ ի վեր: ահազին քաջութեամբ գործադրու ըրած են, եւ դեռ կ'ընեն ալ:

Պորտուգազ յանցաւոր եւ եպերելի եսասէր քաղաքականութեամբ ծածկել ջանաց ժանտախտի գոյութիւնն, միշտ որ ի վերջոյ յայտնուեցաւ նազի երկու ամսէ ետքը, եւրպական պետութեանց արդար կցումքանաց արժանանալով: Օպորդոյ եւ Լիսաբոն այսոր դեռ ժանտախտի դէպքեր կը պատահին: Կ'ըստի սակայն թէ ժանտախտը վտանգաւոր սաստկութեամբ չի ներկայանար. այսու նանդեր բռնուուներուն գրեթէ կէն ինչած է: Ասուուց այս ահարկու ինարազանն ալ ներուպայի մէջ ուրք հաստատած է. անմիջական վտանգի մէջ կը գտնուի ինեղ Սպանիան, որ ամե-

նախիստ միջոցներ կը գործածէ առջեւն առնելու համար:

Ռումանիա ալ իւր սահմանները փակած է Ռուսաստանի դէմ մի եւ նյոն պատճառաւ, վասն զի սոտուգուած է թէ Աստրանինի մէջ ժանտախտ կայ: Ռուսաստանին վանադր կը նայ մտնել միայն երեք քաղաքաց մէջն եւ այն ալ սաստիկ եւ երկար քատանեակ մը (զարանուակ) կատարելին վերջը: Դամացի դրացի Ռէնիի մէջ ժանտախտի դէպք պատահած ըլլալը չե սոտուգուած: Ժանտախտուն ներուպայի արդէն երեք զոնէ կը սատոնայ. եւ թէ եւ կրցաւ ներուպա պատերազմի ինարազանն բաւական երեկար ատեն ազատ մնալ ալ թէ արդեք այս վերջնին եւ աւելի անարկու թշնամիկն սփորի կարենայ պրծել ալ չննք գիտեր:

Բ Վ Ա Ն Դ Ա Կ Ո Ւ Թ Ի Ւ

Ո Ս Ո Ւ Մ Ն Ե Վ Ա Ն

ՄԱՏԵՆԱՐԱՄԱՆ – Ժողովածոյց առակա Վարդանայ, Նիթիքի պատմութեան Հայոց միջնարածն մատենագրութեան ըստ հայպատուն. Մատի. 257: ՊԱՏՄԱԿՄ – Ծղխաբթուպուլուս հասարակութեան այն արտօնութիւնն թէ օտարք զկարենան եւը մէւ ընակի, կը կորսցնէն իբր ոյժը. 263: – Պարսկաստանի Հայութ, Նոանց անցեալը, Ներկան եւ պապան. 268:

ԳՐԱԿԱՆ – Խեկան եւ իբր իմաստութիւնն. 272: ԳՐԱԽՈՍԿԱՆ – Տեղեկազի Յովսէփ հզմէրեանց Գրական Յանմասողով, 277:

ՀԱԽՈՍՎԱԿԱՆ – Տեղեկազի մնական ուղեւորութեան մի այս Վ. Բելքը և Ն. Փ. Լամանի. 281:

Ա Ե Խ Ե Խ Ա Բ Ք

ՆՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱԿՈՒԹԻՒՆ. 284:

Ա Զ Գ Ա Ց Խ Ո Ր Թ Ե Ր Ո Ր Ը Ժ Ա Վ Ն Հ Ո Ւ Խ Ո Ւ Խ Ո Ւ Խ – 1. Կուլիներ եւ առերքարութիւն: – 2. Սոյ Կաթոլիկուսին մարտութիւն: – 3. Անսերեամիդ հայ զաղթականութեան ուրիշ յահատակեր: – 4. Ասորական փոխառեալ բառ մը հայերէնին մէջ: – 5. “Մարքարազ”, ասորն ստուգապանութիւնը: – 6. – Հայութափակի, զարգացում և “Ժայռէկի” նոր ըշանը. 285:

Ք Ա Զ Գ Ա Ց Խ Ո Ր Ը Ց Ո Ր Ա Ր Ո Ր Ը 287:

ՀԱՅԱՍՏԱԿԱՆ ԾՐԱԿԱՆ ԽՈՐԱԳՈՐ 4. Ա Ա Փ Ո Յ Ե Լ Կ. Պ Ե Ր Ա Ն 2